

Hallintosäännön muuttaminen

KH 18.09.2023 § 233
581/00.01.01.00/2023

Kuntalain (410/2015) 90–91 §:n perusteella toimivallan jaosta kunnassa eri toimielinten ja viranhaltijoiden kesken määrätään kunnan hallintosäännössä, josta lain 14 §:n mukaan päättää valtuusto. Äänekosken kaupungin hallintosääntöä on viimeksi muutettu valtuuston 6.3.2023 (8 §) tekemällä päätöksellä, jolla tehdyt muutokset tulivat voimaan 13.3.2023 lukien.

Viranhaltijatyönä on valmisteltu luonnos Äänekosken kaupungin hallintosäännön muuttamisesta ajankohtaisten muutostarpeiden mukaan. Osa tarpeellisiksi koetuista muutoksista on luonteeltaan lähinnä vain teknisluonteisia tarkistuksia ilman varsinaisia vaikutuksia kaupungin toimintaan. Osalla kuitenkin on tai saattaa olla suurempi toimintatapoja muuttava merkitys.

Hallintosääntöluonnokseen kirjoitetuista muutosesityksistä on syytä perustella erikseen seuraavia:

1)

Kaupungin konsernijohtoon toimijoiden välistä toimivallan jakoa (luonnoksen 20 §) esitetään muutettavaksi siten, että jatkossa kaupunginhallitus valitsisi kaupungin edustajat ainoastaan hallintosäännössä nimeltä yksilöityjen, kaupungin kokonaan omistamien tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin (Proavera Oy, Äänekosken Energia Oy, Äänekosken Kehitys Oy, Äänekosken Kiinteistöhoito Oy ja Ääneseudun Asunnot Oy). Kaupunginjohtaja puolestaan valitsisi kokousedustajat muihin yhtiöihin ja yhteisöihin.

Uusi työnjako ei rajoittaisi kaupunginhallituksen mahdollisuuksia antaa aina halutessaan konsernin ohjaamiseen ja johtamiseen liittyviä toimintaohjeita kaupungin kokous- ja muille edustajille. Muutoksen merkitys olisi siinä, että rutiininomainen edustajan valinta jonkin yhteisön kokoukseen ei aina vaatisi asian käsittelyä kaupunginhallituksessa. Käytännössä on useita kertoja havaittu, että kaupunginhallituksen kokousaikataulua ja valmistelu- ja koollekutsumisaikoja on vaikeaa yhteensovittaa eri yhteisöjen noudattamien kokous- ja koollekutsumisaikataulujen kanssa ainakin silloin, kun kyseessä on yhteisö, jossa on lukuisia muitakin omistajia tai jäseniä ja jonka aikataulut eivät tämän vuoksi ole Äänekosken kaupungin vallassa.

2)

Puun myyntiin kaupungin metsistä (maankäyttöpäällikön toimivalta, luonnoksen 23 §) esitetään toimintatavan muutosta, jonka jälkeen myyminen ei edellyttäisi kaupunginhallituksen tekemää myyntivaltuuspäätöstä siinä tapauksessa, että puuta myydään talousarviossa vahvistetun myyntitavoitteen tai tuloarvion mukaan. Viranhaltijajohto katsoo, että pelkkää talousarvion toimeenpanoa varten ei ole tarpeen tehdä kaupunginhallituksen päätöstä.

Kaupunginhallituksen tulisi kuitenkin käsitellä asiaa, jos tarkoituksena olisi myydä puuta enemmän tai vähemmän kuin talousarvion mukaan on suunniteltu.

3)

Esitetään, että maankäyttöpäällikön toimivaltaan (luonnoksen 23 §) lisätään määräykset kaupungin puhevallan käyttämisestä ja kaupungin asioiden hoitamisesta maanmittaustoimituksissa sekä yksityisteiden, osakaskuntien ja muiden vastaavien kokouksissa. Tällä hetkellä näistä ei ole lainkaan määrätty hallintosäännössä.

4)

Opetus- ja kasvatustalouden tehtäviin ja toimivaltaan (luonnoksen 24 §) esitetään lisättäväksi maininnat lautakunnan asemasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahona sekä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavana toimielimenä. Nykyisin nämä tehtävät on määrätty lautakunnalle kaupunginhallituksen päätöksin (kaupunginhallitus 6.2.2023, 24 § ja 28.11.2022, 336 §).

5)

Julkisia hankintoja koskevista toimivaltuuksista (luonnoksen 67 §) esitetään, että vuodesta 2017 voimassa olleita euromääräisiä valtuuksia hieman korotetaan. Voimakas inflaatio on reaalisesti supistanut viranhaltijoiden ratkaisuvallaa, mitä pidetään käytännön vaikutuksiltaan hankalana, koska entistä useampi hankinta tulee viedä toimielimen päätettäväksi. Hankinta-asioiden ratkaisutoimintaan kuuluvien aikataulujen ja määräaikojen yhteensovittaminen toimielinten kokousaikatauluihin on toisinaan työlästä ja jos hankinnan ennakoitu arvo on toimielimen tehtäväalueen talouden volyyymiin nähden suhteellisen vähäinen, toimielinkäsittelyä voidaan pitää joissakin tapauksissa myös tarpeettoman raskaana menettelynä.

Lisäksi haasteena on, että hallintosäännön valtuuksien euromääräiset rajat ovat erkaantuneet hankintalainsäädännön mukaisten kynnyksarvojen euromääräistä. Hankinnoissa huomioon otettavien erityyppisten raja-arvojen lukumäärän vähentäminen selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi hankintojen valmistelua ja toteuttamista.

Vielä esitetään, että toimielimen mahdollisuuksia halutessaan siirtää eli delegoida hankintoihin liittyvää toimivaltaa alaisilleen viranhaltijoille laajennettaisiin. Muutoksen katsotaan tarjoavan toimielimelle lisämahdollisuuksia hankinta-asioihin kuuluvien eri ratkaisujen joustavaan ja ajankohtaisen tilanteen mukaiseen järjestämiseen.

6)

Vahingonkorvausasioiden osalta hallintosääntöön esitetään laajaa kokonaisuudistusta (luonnoksen 68–69 §). Nykyisin vahingonkorvauksen antamisesta kaupungin varoista ja vaatimisesta kaupungin hyväksi on määrätty hallintosäännön useissa eri kohdissa, epä johdonmukaisesti ja aukollisesti. Viranhaltijajohto esittää, että kaikki vahingonkorvausasioihin liittyvät toimivallat

keskitettäisiin hallintosäännössä kahteen pykälään ja nämä kirjoitettaisiin niin, että kaikkia tilanteita silmällä pitäen hallintosäännössä olisi yksiselitteinen määräys siitä, mikä viranomaisen päätöksen asiassa tekee.

Vahingonkorvausasioihin määrättävät euromääräiset rajat laadittaisiin niin, että tilanteissa, jotka ovat kaupungin talouden kannalta vähämerkityksellisiä, päätöksen tekisi viranhaltija ja vain mittavammissa asioissa käsittelevänä viranomaisena olisi toimielin. Esimerkiksi vahinkoa kärsinyt kuntalainen yleensä toivoo asiansa nopeaa hoitamista, mikä ei aina toteudu silloin, kun asia edellyttää käsittelyä toimielimen kokouksessa ja vielä tämän jälkeen päätöksen lainvoimaistumisen vaatimaa aikaa.

Viranhaltijan tai toimielimen vahingonkorvausasiassa tekemästä päätöksestä voi tehdä kuntalain säännösten mukaisen oikaisuvaatimuksen, joten viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on joka tapauksessa mahdollisuus saattaa asiansa toimielimen käsiteltäväksi.

7)

Kaupungin toimielinten kokousten koolle kutsumiseen ja pöytäkirjojen allekirjoittamiseen ja tarkastamiseen (luonnoksen 89, 125 ja 144 §) esitetään muutosta, jonka mukaan hallintosäännössä jatkossa määrättäisiin, että toimielinten kokoukset kutsutaan koolle yksinomaan sähköisesti ja pöytäkirjat allekirjoitetaan ja tarkastetaan yksinomaan sähköisesti. Voimassa olevan hallintosäännön ilmaukset korvattaisiin tältä osin siis ehdottomilla sanamuodoilla.

Sähköisistä menettelytavoista saatujen kokemusten perusteella puheena olevaan muutokseen ei vaikuttaisi olevan esteitä. Muutos olisi osa kaupungin luottamushenkilöhallinnon työskentelytapojen nykyaikaistamista ja edistäisi myös yleistä tavoitetta hallintokulujen pienentämisestä.

Ehdotus hallintosäännön muutoksiksi on liitteenä. Valmistellut muutokset on korostettu siten, että lisäykset esitetään punaisella ja alleviivatulla tekstillä ja poistot punaisella ja yliviivatulla tekstillä.

Valmistelija

Hallintojohtaja Aleksu Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto:

- 1) hyväksyy Äänekosken kaupungin hallintosäännön muuttamisen liitteenä olevan ehdotuksen mukaisesti; ja
- 2) päättää, että edellä kohdassa 1 hyväksytyt muutokset ovat voimassa 2.10.2023 lukien toistaiseksi ja mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätös

Asia päätettiin palauttaa valmisteltavaksi.
